cionari. Val a dir, però, que una part de la feina de l'equip editorial encapçalat per Fabra i Montoliu va consistir, a banda d'organitzar i ordenar les cèdules i redactar les entrades del recull, a completar les cit., tal com es pot observar a les capses de l'Arxiu de l'IEC on es custodien aquests materials (signatures LEX. 79-230 i sobres sense encapsar pendents d'inventari; vg. també els «Advertiments» al vol. I del *DAg*). Això explica que, en algun cas, Fabra completi Aguiló amb l'original (vg. aquesta *CF* 44,18 i *CF* 659,19). ‖ 18 L'*Art de bé morir* consta com a obra anònima en l'ed. que Àngel Aguiló datava a València cap al 1491 i que Pere Bohigas considera produïda a Saragossa per Paulus Hurus vers 1493 (*Art de be morir* 1905 i 1951). En l'ed. de 1507, de la qual a l'època només es coneixia un exemplar a Girona, consta erròniament com a obra de Francesc Eiximenis; vg. Massó i Torrents (1909-1910: 654-656; [1991: 125-126]).

45

4 I 1920

XLV

Per a l'ortografia de la *b* i la *v* en els mots hereditaris havem d'atenir-nos a les grafies antigues o a la pronúncia d'aquelles regions que no confonen la *b* i la *v*. Quan ens guiàrem per l'ortografia castellana, omplírem el català de grafies errònies; dotzenes de paraules foren escrites amb *b* en lloc de *v*: *avarca, avet, avorrir, avortar, alcova, arrova, bava, cascavell, cavall, covar, govern, prova, raval, savi, taverna, trèvol,* etc. Quan portats per la consideració que els mots *cavall, provar,* etc., no tenen *b* com en castellà, sinó *v* com en francès (*cheval, prouver,* etc.) o en italià (*cavallo, provare,* etc.), volguérem guiar-nos pel francès o per l'italià, també alteràrem la grafia tradicional de moltes paraules: *arribar, treball, sabó, trobar* foren escrits erròniament *arrivar, trevall, savó, trovar.* Tampoc no ens podem guiar per l'etimologia, ni àdhuc tenint en compte la transformació regular de la *b* llatina en *v* entre dues vocals (Ex.: *caballus* : *cavall*); i això perquè una paraula pot haver sofert en la seva evolució fonètica una pertorbació que hagi produït un canvi irregular de *b* en *v* o de *v* en *b*; i la llengua literària l'ha de recollir tal com és, en la forma mateixa en què apareix en la boca del poble. En els mots hereditaris (d'origen popular) l'única guia segura per a l'ortografia de la *b* i la *v* és la mateixa llengua, no el llatí, i menys el castellà o el francès.

El mot del llatí vulgar que donà en francès *vuide* (avui *vide*) i en italià *vuoto*, donà en català *buit*. Aquest adjectiu català, prolongament del llatí *vócitum*, apareix constantment escrit amb *b* en català antic i és pronunciat amb *b* i no amb *v* a Mallorca (on es conserva perfectament la distinció entre el so de *b* i el de *v*); doncs és un mot amb *b* i no pas *v*, malgrat de tenir *v* en el seu origen. Així mateix, malgrat d'ésser *b* el so que regularment correspon a una *p* llatina entre vocals (Ex.: *ripa* : *riba, lupa* : *lloba*), el mot català

Obres completes de Pompeu Fabra en format digital. IEC-UPF. Llicència CC BY-NC-SA